

СВЕТЪТ

В КЛАСНАТА СТАЯ

РЪКОВОДСТВО 2014

Джудит Копани
Едина Таржан

Редакция:

Джудит Копани
Лилия Кръстева
Димитър Лазаров
Софи Улрих Нергард
Диана Шанто
Кристине Ф. Толборг
Тина Тръдин
Макс Зимани

Автори:

Адам Форгаш, Мая Кис

Графичен дизайн:

Консорциум:

Фондация Artemisszió, Унгария, www.artemisszio.hu
Център за приобщаващо образование, България, www.cie-bg.eu
Mundu (по-рано O3V), Дания: www.mundu.dk в сътрудничество с Global School Partnerships Denmark, Дания, www.globaleskolepartnerskaber.dk
Voluntariat, Словения, www.zavod-voluntariat.si

Лога на партньори:

Издател:

“Връзката север-юг: Партньорство между европейски и африкански училища за по-справедлив свят “

Проект номер: DCI NSA-ED/2012/281-370
www.globalschoolsconnect.com

Този проект е финансиран от Европейския съюз, Министерството на търговията и външните работи на Унгария, DANIDA / Датска международна агенция за развитие/ и Министерството на външните работи на Словения. Това ръководство е изготвено с финансовата помощ на Европейския съюз. Съдържанието е отговорност единствено на Фондация Artemisszió и не може при никакви обстоятелства да се счита, че отразява позицията на Европейския съюз

Снимка корица: Лоун П. Тофт

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	03	Проекти в класната стая	29
Какво е глобализация	04	Общи източници на информация за	
Глобално образование: съдържание, принципи и методология	07	Целите на хилядолетието за развитие	
От Цели на хилядолетието за развитие до цели за устойчиво развитие	11	ЦХР 1: Бедност и глад	
Нашата визия за партньорство между училищата	13	ЦХР 2: Всеобщо образование	
Съвети и препоръки за съставяне на училищни партньорства	16	ЦХР 3: Равенство между половете	
Рамка за проекти за съвместна учебна програма	20	ЦХР 4-6: Детска смъртност/ Здравословно състояние на майките/ HIV/СПИН	
Ученическата гледна точка	25	ЦХР 7: Устойчивост на околната среда	
		ЦХР 8: Партньорство за развитие	
		Приложения	41
		Формуляр Информация за училището	
		Информация Учител / Учител	

ВЪВЕДЕНИЕ

Какво е въздействието на глобалните процеси върху нашето ежедневие? Какво е глобално образование? Как може един модел за свързване на училищата от глобалния север и глобалния юг да допринесе за постигането на Целите на хилядолетието за развитие (ЦХР)? Какви стъпки да се предприемат и какви средства да се използват за запознаване с глобалните въпроси в училище?

Снимка: Марти Сипос

НАШАТА ЦЕЛ

Основната цел на проекта ни, "Връзката север-юг: Партньорство между европейски и африкански училища за по-справедлив свят" беше да подобри чувствителността и критическо разбиране на глобалните проблеми сред учениците от средните училища и да насърчи активното им участие в решаването на тези въпроси с конкретен акцент върху ЦХР, както и да се интегрират глобалните теми в системата на формалното образование, чрез разработването на глобални училищни партньорства между 16 европейски и 16 африкански училища.

НАШИЯТ ПРИНОС

Обобщавайки образователните резултатите от нашата двугодишна програма, това ръководство представя теоретична и методологична основа за това как да използват училищните партньорства за интегриране на глобалното измерение в преподаването на заинтересованите учители. Освен това, тя дава конкретни предложения за съвместни дейности за всяка Цел на хилядолетието за развитие.

КАКВО Е ГЛОБАЛИЗАЦИЯ

Глобализацията е едно от тези популярни понятия, които са закотвени в ежедневиия ни речник като даденост, което прави обсъждането на смисъла ѝ привидно неоснователен. Същото важи и за двете основни допускания, които са в основата на традиционната му употреба. Според първата, глобализацията е напълно ново явление, продукт на нашия модерен живот.

Глобализацията е едно от тези популярни понятия, които са закотвени в ежедневието ни речник като даденост, което прави обсъждането на смисъла ѝ привидно неоснователен. Същото важи и за двете основни допускания, които са в основата на традиционната му употреба. Според първата, глобализацията е напълно ново явление, продукт на нашия модерен живот. Втората твърди да свързва глобализацията с негативните странични ефекти на засилените контактите между обществата, в това число на видимата загуба на национален суверенитет и това, което някои смятат за "сблъсък" между различните ценностни системи (виж Хънтингтън, 1996)¹. За да се постигне по-нюансирано разбиране на понятието, е необходимо да се поставят под въпрос тези двете предположения.

Първото наблюдение, което следва да се направи е, че моделът на интензивни културни контакти между различни общества не е изключение в европейската история, а по-скоро правило. Причината, поради която е толкова лесно да се забрави това е, че в продължение на стотици години европейските исторически книги са създали рамка, в която контактите с други континенти, ако те са били споменавани изобщо, са системно представяни по-скоро едностранно. Колумб "открива" американските индианци и Ливингстън увековечава "неизвестните части" на Африка, никога обратното. В тези разкази, Европа изглежда неизменно като активната страна, напредва динамично по свой начин сред статичните общества, които нямат капацитет за развитие.

В действителност Венеция не би могла да бъде построена без силните икономически и културни връзки, които е поддържала с Близкия изток. Така както съвременния начин на живот на местното население в дълбоките гори на Амазония не е белег на загубена древна и изчезваща култура, а резултат от сложни контакти поддържани с колонизаторите през вековете.

Нашите общества, било то японски, ирански, немски или унгарски, са много по-малко хомогенни, отколкото изглежда на пръв поглед. В книга, написана преди почти 50 години, американският антрополог, Ерик Уолф (1982)² ни напомня, че междусистемните връзки, които изживяваме в света днес, винаги са били следствие на отношенията между хора и общества. Нашият днешен многоизмерен, глобализиран свят е нищо друго, а историческия продукт на многостранните отношения, в които империи, малцинствени групи, владетели и обикновени хора са били оплетени от незапомнени времена във и между отделните континенти.

Въпреки това, макар и глобалните връзки винаги да са били присъща черта на световната история, също така е вярно, че днес тези връзки са склонни да се засилват и трансформациите, които генерират - ускоряват. Според някои автори³ това, което определя глобализацията, каквато я познаваме, е именно засилването и разнообразяването на социалните, политически и икономически отношения и сделки в трансконтинентален или транс-регионален мащаб.

Въпреки че ускоряването на процеса умножава културните контакти, и това наистина може да доведе до конфликти при определени обстоятелства, по същество не увеличаването на културното многообразие прави глобализацията потенциално опасна сила, а залягането ѝ в съществуващите структури на властта.

“Глобалното” не е просто комбинация от много места (било то и толкова важни, колкото Уолстрийт, Вашингтон, Порто Алегре или Пекин), то е по-скоро мрежа, изработена от транснационални институции и системи, пораждаща йерархичен политически и икономическа ред, последствията от който проникват дълбоко в живота на обикновените хора в определени населени места. Това означава, че, например, в типична съвременна африканска обстановка, тези, които са ангажирани в борбата за запазване на традиционната общинска собственост върху земята и тези, които се застъпват за поземлена реформа, с цел да се индивидуализират правата на земи, са не просто в културна битка. Също така не е достатъчно спора да се тълкува като опозицията между “традиционните африканци” и въображаеми “модерни западняци”. Зад този конфликт, ние откриваме различни участници, свързани в сложна система, които имат силен интерес за освобождаването на собствеността върху земята и, по-важно, притежаващи

необходимата власт да наложат тази либерализация чрез правни, политически и икономически средства. От друга страна, намираме тези, които не разполагат с такава сила.

В резултат на това, по-добро разбиране на глобализацията означава разбиране как да се направи разграничение между културни взаимодействия и системните ефекти на социални, икономически, политически и екологични несправедливости, произведени на световно, както и на местно ниво. Такъв процес на разбиране обещава възможността да се променят несправедливите процеси, без да се отричат обогатяващи ефекти на взаимосвързаността.

Макар да е нито възможно, нито желателно да се спрат теченията, свързващи хора, общества и култури, е напълно възможно и желателно, да се борим с несправедливостта, експлоатация и потисничество. Отказване от неравенството и преоткриване на връзките, които свързват общества през границите, (но и части от обществата в рамките на националните граници), е не просто въпрос на солидарност в наши дни, те са предпоставка за поставяне на правилните въпроси, които могат да ни дадат възможност да направим света по-добро място - за всички.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ, ЛИНКОВЕ:

- **Global Policy Forum** – /Глобален форум за политики/ независима организация, която следи работата на ООН и изследва глобалните политики
- **G8 Information Centre** – /Информационен център на Г8 / новини, публикации, доклади за дейностите на Г8
- **Лична интернет страница на Джозеф Шиглиц** – професор по икономика в Колумбийския университет, носител на нобелова награда, бивш старши вице-президент на Световната банка.
- **Taking IT Global** – обща информация, източник на информация за младите хора по темата за глобализацията
- **World Social Forum** – /Световен социален форум/ форум за критично мислене по социалните въпроси и мрежи
- **World Economic Forum** – /Световен икономически форум/ независима международна организация за обсъждане и подобрене на света
- **World Trade Organisation** – /Световна търговска организация/ форум за държавни търговски преговори в света

Глобално образование

Съдържание, принципи
и методология

В: Защо глобално образование?

О: За да признаем и разберем сложната динамика на днешния глобализиран свят, ние трябва да променим начина, по който се учим и систематизираме знанията си. Разпокъсаното и йерархично знание, което често е в центъра на училищната образователната система не отговаря на транснационалните, многостранни и променящите се проблеми, които съвременния свят предлага. Днес, когато размерите на екологични, политически, икономически и социални проблеми са глобални, ние трябва да поставим на учението в нашите училища в глобален контекст.

В същото време едно от най-големите предизвикателства за ученици и млади хора днес, е необходимостта да се работи с голям обем информация, до която те имат все по-голям достъп с развитието на информационните технологии. Предизвикателството се състои в необходимостта да се обхване и разбере картината като едно цяло, със своята многоизмерност. Морен (1999)⁴ определя глобалното не само като контекст, а като едно цяло, с своите части, включително и връзките, които съществуват между тях. Отделеното, изолирано, фрагментирано знание вече не е достатъчно. Това знание може да бъде полезно за нашите млади хора, ако им помогнем да го поставят в глобален контекст.

По-доброто разбиране съдържа в себе си и обещанието за колективно действие, което е предпоставка за решения на съвременните глобални предизвикателства. Това е още една причина да се интегрират глобалното образование във формалната образователна система.

В: Какво е глобално образование?

О: Според дефиницията на Съвета на Европа⁵, глобалното образование отваря умовете и сърцата на хората за междусистемните връзки и сходства, които съществуват между хората и общностите в света. Глобалното образование дава на младите хора знанията, уменията и ценностите за по-справедливо и устойчиво бъдеще. Най-важното е, че глобалното образование засилва желанието на младите хора да действат за промяна на света към по-добро.

В: С какво се различава подходът на глобалното образование?

О: Подходът на глобалното образование се различава от традиционните методи, тъй като предлага когнитивни и емоционални възможности за учене. Глобалното образование, освен това, се основава на рамка от знания, умения, ценности, действия за промяна, които ученици и учители развиват, занимавайки се с глобални въпроси.

Според Дейвид Хикс⁶ има няколко измерения, които определят оригиналността на подхода за глобално образование:

Тематично измерение

1

Тематично глобалното образование може да бъде разделено в четири основни групи: I. бедност и социалната справедливост II. човешките права и културното разнообразие III. мир IV. околна среда⁷. В час учениците научават за проблеми, които им помагат да разберат взаимосвързаността в света днес, както и ролята, която всекидневните им избори, може да имат в живота на хора от други части на света. Само тогава учениците ще могат да осъзнаят истинските измерение на своите знания и реалното въздействие на своите действия.

Пространствено измерение

2

Връзките между локалното и глобалното, национално и международно са друг специфичен подход, който учителите на глобално образование прилагат. Нашата общност не се ограничава само в нашия квартал, нашия град, нашата страна. Националните граници на Земята не се виждат от космоса; те са само в главите ни. Цялото човечество живее на една и съща планета. Когато разглеждаме проблемите в глобален контекст, учителите не трябва да забравят, че промените започват на местно ниво, от нашето ежедневие. В същото време, посоките на влияния са двупосочни - това, което е локално трябва винаги да се стреми за връзки на по-високо, световно равнище.

Времево измерение

3

Тази характеристика предлага при изследване и обсъждане на глобалните въпроси в час те да се обвързват с търсене на причини в миналото, както и с проекции на възможни желани и нежелани въздействия в бъдещето.

Преподаването като процес

4

Това измерение е свързано изцяло с методологията и педагогиката на обучението по глобални въпроси. То отразява новата, променена ролята на учителя днес, който не е просто притежател на знания, а по-скоро модератор, който насочва дискусии, стимулира изследвания и споделя знания с учениците. Тя изисква равнопоставеност между учител и ученици, както и активното участие на учениците чрез творчески изследвания, критичен анализ, работа в екип, презентации и действия.

Упътвания за глобално образование

При ангажиране с глобални проблеми е важно да се насърчава комплексно разбиране и критичен анализ на завещания и процеси, в противен случай проблемите е възможно да бъдат опростени и културите да се стереотипизират. За да се избегне това, учителят трябва да:

- представя различни гледни точки и да се опита да създаде разбирането, че всяко познание е частично и непълно: ние всички виждаме света през различни лещи⁸, които непрекъснато се променят и не съществуват универсално по-добри или по-ясни възгледи (виж Андреоти).⁹
- мотивира учениците да търсят причините в основата на обсъжданите проблеми и не да вземат непосредствените причини за даденост. Често проблемът има по-дълбоки причини, отколкото това, което се вижда на повърхността.
- се опитва да повишат духа на толерантност в рамките на класа: всеки трябва да има правото да изрази себе си, без страх от "снисхождение" от другите и всички ученици трябва да изслушват останалите с уважение. Никой не трябва да казва на учениците, какво трябва да мислят. Никой - дори учителят - няма всички отговори (виж Андреоти).
- при използване на снимки или съобщения, да се съобразява с Код на Dochas¹⁰ за използване на снимков материал и съобщения: да избира изображения с разрешение на съответните хора и да се грижи за запазване на достойнството на въпросните хора, както и да

избягва търсенето на сензация и стереотипизиране.

За да обобщим, учителят, който иска да осигури глобална перспектива в своето преподаване:

- обсъжда теми като бедност и социална справедливост, идентичност и културно разнообразие, човешки права и отговорности, мир, устойчиво развитие и околна среда - в контекста на глобалната им взаимносвързаност;
  - гледа в бъдещето и към възможността всеки човек да е значим;
  - разработва глобалните граждански умения на своите ученици: комуникационни и презентационни умения, ефективно търсене на информация, критично мислене, творческо решаване на проблеми, сътрудничество;
  - утвърждава ценности като справедливост, зачитане на разнообразието, отговорност, активното гражданство.
  - използва интерактивни методи на преподаване, като ролеви игри, работа в екип, дискусии, брейнсторминг
- Не е нужно да има специален час по глобално образование; може да решите да включите глобалната перспектива в своите редовни упражнения. Това ще добави не само нови перспективи и направи уроците ви по-вълнуващи, но и ще даде на учениците ви инструменти, които са им необходими, за да осъзнаят своята роля на млади граждани на света.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ, ЛИНКОВЕ:

- **Център Север – Юг – Насоки за глобално образование** – подробен наръчник за ключови понятия и методология в глобалното образование
- **интернет страница на Център Север – Юг за глобалното образование** – събития, публикации, свързани с глобалното образование
- **Официалната интернет страница на Дайвид Хикс**, един от експертите по методология на глобалното образование
- **Насоки на Oxfam** за глобално образование за учители - ключови елементи и извънкласни връзки
- Критичен поглед върху това как да се преподава глобално образование на **Андреоти Ванеса**
- **Австралийската гледна точка** върху глобалното образование.
- Осем ключови **понятия**: концептуална рамка за образователни цели в глобалното образование education
- Казуси, образователни източници, свързани с **глобалното измерение** в класната стая

От Цели на хилядолетието за развитие до Цели за устойчиво развитие:

поглед над връзката им с глобалните въпроси

Нашият проект за партньорства между училища беше фокусиран върху Целите на хилядолетието за развитие на ООН (ЦХР) като широка рамка за проекти за партньорство между училища, изпълнявани от ученици с помощта на учителите. Използваме възможността да ви дадем кратко представяне на ЦХР, тяхната история и да подчертаем потенциала им на практика. За да се осъзнае тяхното значение и смисъл, ние трябва да представим ЦХР на учениците с помощта на практически примери, като също така илюстрираме причините, поради които някои от целите са трудно постижими, с цел да позволим на себе си и учениците да разсъждаваме критично.

Декларацията на хилядолетието, приета на срещата на върха на хилядолетието на ООН бе подписана от всички 193 страни-членки на ООН през 2000г. Членки и организации се ангажираха за глобално партньорство и за намаляване

на крайната бедност в света с поредица от срочни цели.

ОСЕМТЕ ЦЕЛИ НА ХИЛЯДОЛЕТИЕТО ЗА РАЗВИТИЕ СА:

1. Премахване на крайната бедност и глад
2. Постигане на начално образование за всички
3. Насърчаване на равенството между половете и овластяване на жените
4. Намаляване на детската смъртност
5. Подобряване здравословното състояние на майките
6. Борбата с ХИВ / СПИН, малария и други болести
7. Осигуряване на устойчива околна среда
8. Създаване на глобално партньорство за развитие

За да бъдат постигнат Целите на хилядолетието, е изключително важно да има силна политическа воля за прилагането на ефективни национални стратегии за борба с бедността и увеличаване на инвестициите в основни здравни, образователни и социални грижи в развиващите се страни. От друга страна, развитите страни са длъжни да предоставят помощ за развитие (0,7% от техния БВП); да опростят дълга на развиващите се страни, да насърчават устойчивия икономически растеж и по-равен достъп до международните пазари за развиващите се страни. Друг важен фактор за успеха е да работим в тясно сътрудничество с гражданското общество в развитите и развиващите се страни.

Целите на хилядолетието представляват един от най-устойчивите подходи за подкрепа на развитието в света. За първи път се предлага цялостен и личностно-ориентиран подход за развитие. Независимо от това, постигането на ЦХР се оказва предизвикателство в много страни по целия свят. Сред основните причини намираме световните търговски регламенти, които често са несправедливи към развиващите се страни. Истината е, например, че африканските страни могат лесно да произведат необходима им храна, но в действителност, по-голямата част от техните стоки се изнасят в Европа и САЩ на ниски цени, а малко остава на местните земеделски производители за инвестиции в нови технологии (виж EurActiv-Oxfam)¹¹. В същото време, необработени продукти с по-високи цени, вместо по-евтини суровини, се изнасят от африканските страни. Това води до намаляване на рентабилността и може да влоши околната среда. Друга пречка за постигането на целите е високият процент на дълга, който бедните страни все още трябва да плащат, вместо да инвестират в собствените си социални и здравни структури. Освен това, липсата на подготвени политическите фигури, които да предприемат действия от страна на развиващите се страни също е проблем. Друго препятствие е и неизпълнението на поставените цели за увеличаване на международната помощ. Затова Генералният секретар на ООН Бан Ки подчерта необходимостта да се съсредоточи вниманието върху ЦХР-8: Създаване на глобално партньорство за развитие, с цел постигане на ЦХР (виж ЦХР докладват 2012 г.)¹².

Въпреки това, е необходимо да се подхожда критично и освен размера на разходите, трябва да се има предвид и ефективността на помощта. Проекти, финансирани от европейски донори, трябва да са холистично ориентирани, за да съответстват на реалността в страните

и да допринасят с наистина добри и устойчиви резултати. В допълнение към международната помощ, ЦХР-8 се отнася и до управлението на търговските разпоредби и международния дълг, чиито условия са все още твърде често ръководени от интересите на най-развитите страни. Ю Дневният ред на ЦХР ще приключи до 2015 г. Страните членки на ООН, гражданските организации, националните и местните власти вече провеждат дискусии относно рамката за периода след 2015. Заключителен документ от 2012 Rio + 20 конференция за устойчиво развитие призова за създаването на отворена работна група на Общото събрание, която да подготви предложение за целите на устойчивото развитие (ЦУР). Предложението съдържа 17 основни цели и 169 свързани цели. Предложенията за действия след 2015 са много по-обща от ЦХР. Един от основните принципи, предложени в тях е универсалност, което означава, че целите се прилагат за всички страни. Въпроси като бедността и равенството са разгледани в по-широк план. Например, цел 1 е Прекратяване на бедността във всичките ѝ форми навсякъде.

Целите на хилядолетието за развитие и Целите на устойчивото развитие не следва да бъдат грижа само на политиците или на професионалисти по развитие, постигането им ще зависи от масово придържане към ценностите, които те представляват. Това придържане не може да се осъществи без ефективна подкрепа от образователната система. В тази рамка, основното предизвикателство на образованието е да се създаде общо усещане за взаимосвързаност и споделена отговорност за света и за неговите жители. Социалната промяна започва с лична промяна и ние трябва да образуваме младите хора да бъдат критични, да виждат по-широката картина и да познават различни реалности и причините, които стоят зад тях, за да може да се предприемат действия.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ, ЛИНКОВЕ:

- **Официалната страница на ООН** за Целите на хилядолетието за развитие
- **Дейностите на УНИЦЕФ**, свързани с Целите на хилядолетието за развитие
- **Интернет страницата** на Световната банка за ЦХР
- **Рамка за действие след ЦХР** – официалната интернет страница на ООН

Нашата визия
за партньорство
между училища

Както бе посочено по-горе, ние живеем в един свят на нарастващото неравенство, който лишава милиарди хора от смислен живот. Тези неравенства са подсилени в съобщения и изображения, използвани в програми за обучение и в медиите. Партньорите по този проект вярват в ролята на глобалното образование в училищата като средство за промяна към по-добро. Училищните партньорства, ако се практикуват добре, могат да бъдат ключови за разгъването на потенциала на глобалното измерение в училищата. Училищните партньорства, обаче, също биха могли да се окажат и по-скоро вредни, отколкото полезни, укрепвайки вече съществуващите стереотипи и разлики.

Нашият подход към училищни партньорства е такъв на напълно интегрирана южна перспектива, където южните партньори не са просто случайни лица или желани гости в проекта, те всъщност има равен глас в начина, по който проектът се проявява. Бихме искали да се установят партньорства, в които можем да научим един от и със друг, за да се трансформират нашите общности и да отразят начина, по който се отнасяме един към друг.

Следователно, ние сме изправени пред следните предизвикателства:

- Фиксирани идеи за собствената личност, другия и света, включително идеи за развитието и проблемите на развитието
- Съвременни неравенства при взимането на решения, предоставянето на глас, разпределението на финансови ресурси, време, достъп, поддръжка и обучение
- Историческите неравенства в стойността, приписвана на хората, общностите, обществата и техния принос

За да се отговори на тези предизвикателства като част от проекта трябва да се развиват умения за учене, които ще дадат възможност на учители и ученици да се отучат от някои от нещата, които знаят, да слушат другия, да научат нови неща и да подадат ръка на другия. Глобалното образование, като комбинация от знания, умения и ценности, които то предлага, е една чудесна възможност да се работи над тези цели.

Някои въпроси, които трябва да разгледаме:

Колониален дискурс:

В резултат на колониализма някои общества гледат на себе си като развити, цивилизовани и напреднали, а другите виждат като примитивни и изостанали. За да се засегнат ограниченията, предизвикани от тези убеждения, трябва да се погледне критично образът и идеите за собствения аз и за другите и да се отворим към различни разбирания. Нашият модел училищно партньорство е възможност да разопаковаме културни си багаж и да провокираме възприятия, представени от колониализма.

Евроцентризъм в историята:

В европейски и африкански училища и университети историята често се представя по евроцентричен начин. Приносът на Африка и африканците към западната цивилизация, са пропуснати или фалшифицирани. Имхотеп, например, практикува медицина най-малко едно хилядолетие преди Херодот и според мнозина е истинският Бащата на медицината.

Евроцентризмът се проявява също в значенията и конотации на някои термини, използвани в училищата. Терминът "племя" е пренебрежителен, но се използва широко в африкански и европейски училища и медии. Европейските изследователи все още се кредитират като "открили" големи африкански земи като "Виктория Фолс". Дали това не дехуманизира човешката същност на африканците, които са живели в Моси-оа-туня преди Дейвид Ливингстън да пристигне и да ги види? Би било правилно да се каже, че д-р Ливингстън открива Моси-оа-туня за европейците.

За да отговорим на този дисбаланс и въпросите, обсъдени по-горе, ние се посвещаваме на следните действия и подходи в проекта:

1

Определяне на общите цели между африкански и европейски училища при първото посещение на учители. Това следва да се извърши по начин, по който всички участници имат равни позиции във взимането на решение.

2

Общувайте по почителен начин! В основата на проекта е комуникацията. Всички участници трябва да осъзнаят, че имат много да учат един от друг. Технологиата е ключов компонент в улесняването тази комуникация.

3

Уверете се, че правилните компютърни съоръжения, достъп до интернет и компютърни умения са налични и на двете страни. В противен случай, технически трудности могат да доведат до засилване на стереотипи. Ретроспективно, е трябвало да бъдат отпуснати повече средства за подпомагане на достъпа на африкански училища в нужда до информационните технологии. Координиращото НПО на място също е от решаващо значение в това отношение.

4

Организиране на съвместни семинари и дискусии за африканските и европейските учители по време на посещения. Съвместен семинар за глобалното образование, училищни партньорства и межкултурна комуникация се проведеха в Африка за решаване на проблемите, споменати по-горе.

5

Насърчаване и улесняване на диалога между учениците. Комуникацията между учениците, работили и научили един от друг е от ключово значение за въздействието на проекта. Учениците и училищата също се насърчават да разпространяват придобитата информация и умения на своите връстници и местните общности.

6

Обсъдете чувствителните въпроси внимателно. Тези въпроси включват, наред с други, политика, религия, сексуална ориентация, въпроси свързани с пола.

7

Уверете се, че проектът във всеки един момент е партньорство, а не проект развитие, хуманитарен или проекта за набиране на средства.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ, ЛИНКОВЕ:

- Безплатна онлайн програма за обучение на педагози, подчертаваща локалните перспективи по програмите за развитие: **През други очи**
- Изследване на амбивалентната връзка между многообразието и равнопоставеността в училищните партньорства: **DGSP: Задълбочаване**
- **UKOWLA** – изследва връзките извън училищни партньорства, включително групи, базирани на общност и вяра

Съвети и препоръки за съставяне на училищни партньорства

В: Какво е училище партньорство?

О: Създаването на глобални училищни партньорства е метод за приемане на глобална перспектива в обучението в рамките на съществуващата учебна програма. Партньорствата са образователни сътрудничества между училища, в които учениците осъществяват диалог между държавите си, с цел цялото училище в крайна сметка да се облагодетелства от партньорството. Добре функциониращите партньорства често покриват продължителен период от време и не са изцяло зависими от индивидуалната ангажираност на учителите. За да се постигне това, от решаващо значение е управлението на училището да подкрепя партньорството и също да вижда в него възможност за развитие на световният облик на училището. Въпреки че училища в партньорство могат да бъдат много различни, както по отношение на финансови възможности, така и по размер и училищна култура, основната идея е, че партньорствата са симетрични, в смисъл, че двете училища са равностойни участници и вземащи решения.

В: Как може училищното партньорство да бъде значимо?

О: Партньорството служи като рамка, която вдъхновява и дава възможност за глобална перспектива в образованието, като същевременно създава разбиране от страна на

учениците за глобалните проблеми и ги мотивира да се справят с тях. Въпреки че координация и сътрудничество с училищата партньори отнема допълнително време от страна учителя, самите действия не трябва да бъдат допълнителни задачи, а по-скоро друг подход към едно и също нещо, чрез идентифициране на части от съществуващата учебна програма, където могат да се извършват съвместни дейности.

Участието в училищно партньорство помага за развитието и укрепването на глобални компетенции на учители и ученици. Чрез добавяне на глобална гледна точка към конкретни въпроси и насърчаване на диалога с ученици от друга част на света, проблемите стават много съотносими и мотивиращи за учениците.

Някои от глобалните компетенции, които едно такова партньорство помага да се изградят, са:

- Преосмисляне на ценности и предположения
- Усещане за връзка с различните страни и култури
- Сътрудничество въпреки разлики
- Изучаване на глобални теми и връзки - в условията на глобализация
- Получаване на по-разнообразна представа за света
- Добавяне на фактора "реалност"

ble Another World is Possible

Another World is Possible

Стъпка 1: Откриване на правилното училище партньор

В този проект училищата бяха свързани с партньори от координиращите организации. Въпреки това, училищата, които започват партньорство без съдействието на организация могат да намерят училищата партньори в базата данни на Британския съвет призова Schools Online¹⁴. Тя съдържа "обяви" от училища по целия свят, които вече са запознати с метода на училищното партньорство и се интересуват от партньорство. Трябва да регистрирате вашето собствено училище, преди да можете да се свържете с други..

Препоръка:

Изберете 5-10 училища и им пишете. Някои от обявите за контакт са стари, така че съществува риск училищата вече да не се нуждаят от партньорство и поради това да не отговорят на запитването.

Стъпка 2: Първи контакт

Изпратете писмо, в което се представяте на директора, в което можете да обясните защо вашето училище се интересува от партньорство. Първото писмо по електронна поща трябва да включва следното:

- Информация за вашето училище
- Вашите цели за това партньорство
- Първоначално описание на участниците
- Първоначално описание на класа/възрастовите групи
- Очаквания относно начина на комуникация (e-mail, Skype, блог или други)
- Евентуално идеи за дейности и интензивност

Информационен формуляр за училището може да помогне гарантирано да получите нужната информация. Изпратете празен формуляр на партньорското училище и ги помолете да го попълнят. Ако началният контакт е директора, училището-партньор трябва да назначи поне един учител. Използвайте информационния формуляра за обмен на информация на учители (виж приложението).

Препоръки:

Поддържайте контакт на ниво ръководство, за да подсиgurите подкрепа за

партньорството. Между учителите партньори се препоръчва контакт веднъж в месеца, но по-чест контакт ще е необходим в началото и при съвместното планиране. Понякога имейл кореспонденция е бавна, така че ако имате нужда от бърз отговор е добра идея да се свържете с телефонно обаждане.

Стъпка 3: Първи дейности

Участието в партньорство означава намирането на общи теми за сътрудничество, но двете училища могат да решат да подхождат към темата по различен начин и просто на няколко пъти по време на курса да организира възможност учениците да представят и обсъдят работата си. Дръжте първите проекти толкова прости, колкото е възможно. Провеждането на съвместни образователни дейности не изисква всички дейности да се извършват едновременно или и от двете училища. От решаващо значение, обаче е учениците да си взаимодействат по един или друг начин. Добра идея е да се направи план за дейности, който да обхваща следващата цяла или половин учебна година, за да се гарантира, че и двете страни съгласни по въпроса относно колко чести и обширни да са контактите между учениците, каква форма трябва да вземат, какви да са основните етапи / срокове, и дали те трябва да се увеличават, с течение на времето. Гъвкавостта е ключова. Ако някои средства за комуникация не работят на практика, опитайте други. Например, първоначално може да се създаде общ блог, но ако това не работи ефективно, може да опитате една обща група във Facebook и т.н..

Особено по време на първоначалните дейности, е важно да бъдете внимателни да не се подсилват съществуващите предразсъдъци, а по-скоро да се създаде едно по-сложно впечатление за страната партньор и партньорското училище. Международната организация Oxfam е вписала няколко упътвания за преподаване за други държави, народи и култури¹⁵. Общият съвет е:

- Осигурете цялостна картина на местата, държавите или хората, когато ги представяте пред учениците, като показвате снимки на градски и селски региони, модерно и традиционно, богати и бедни, стари и млади, свободно време и работа. Опитайте се да избягвате обобщения - еднакво трудно е да се опише "африкански дом"

Процесът на партньорство

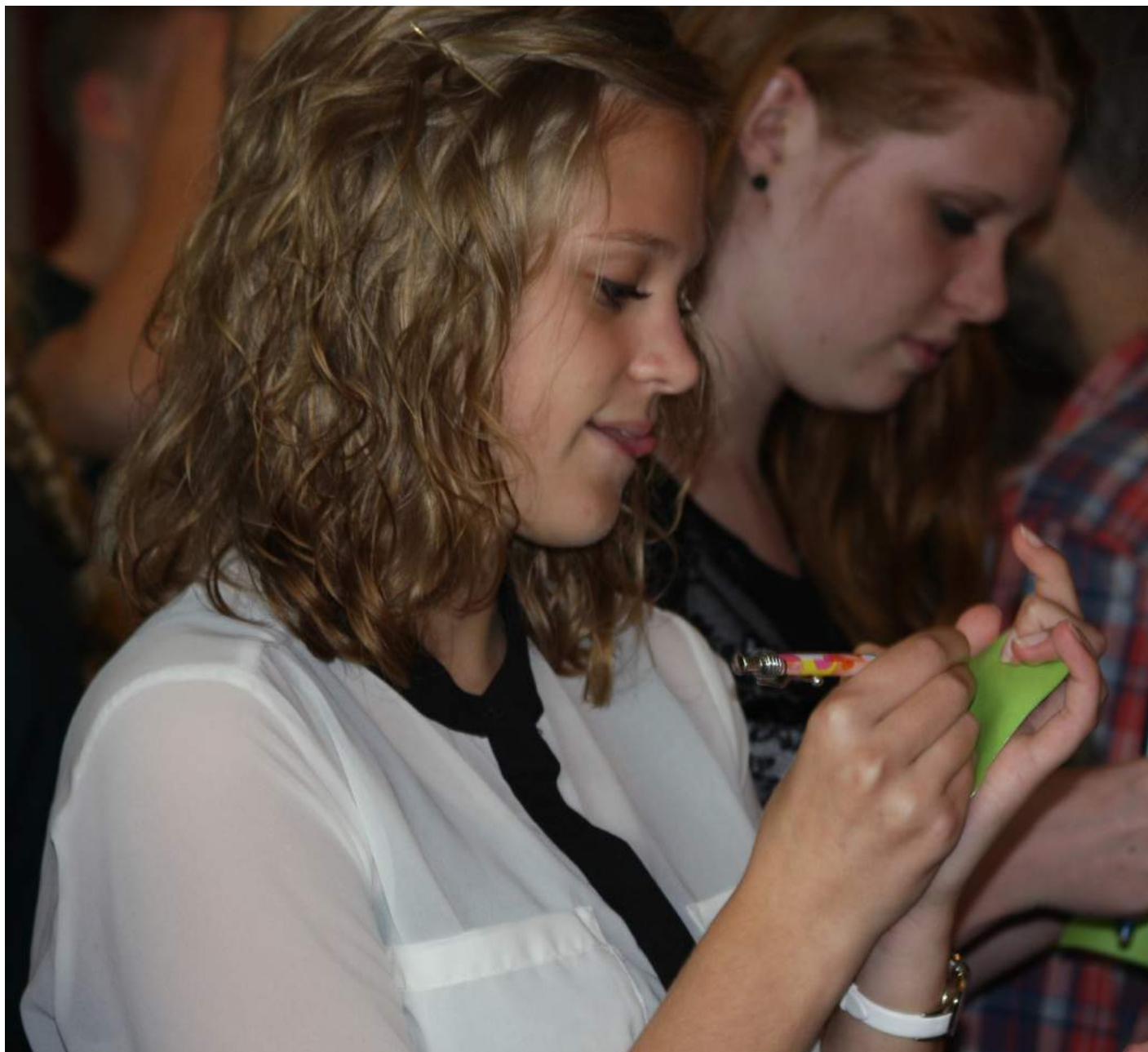
и "европейски дом". Имайте предвид, че връзка с едно училище в страната не предоставя пълна картина. Използвайте други източници.

- Помислете как ученически дейности могат да насърчават разбиране на разнообразието. Как те оспорват стереотипи? Не смятайте някои култури за екзотични или примитивни и подпомагайте развитието на положителния образ на други култури и страни.
- Помислете как ученически дейности могат да насърчават разбиране на

разнообразието. Как те оспорват стереотипи? Не смятайте някои култури за екзотични или примитивни и подпомагайте развитието на положителния образ на други култури и страни.

Препоръки:

Ако е възможно, използвайте няколко средства за комуникация в сътрудничество (електронна поща, блогове, Facebook, Skype, телефон и т.н.). За обмен на видеоклипове е препоръчително да се качват кратки видеоклипове в YouTube, където е лесно за партньорите да ги гледат. Дори и с подход на ниво цяло училище се препоръчва първоначалните дейности

да са ограничени до няколко випуска или предмети, за да може училището да съсредоточи ресурсите си и да се гарантира съсредоточаване върху дейностите. С течение на времето трябва да бъдат привлечени повече участници, преподаватели и ученици.

Стъпка 4: Обмен на преподаватели

Ако са възможни, посещенията на учителите могат да играят решаваща роля в изграждането на общо разбиране за ролята и целите на партньорството. В допълнение, срещите предоставят на учителите възможност да работят заедно и да се учат от методите и подхода на другите към преподаването и ученето. Един добър начин за това е като по време на посещението се планира час със съвместно преподаване или с 'гостуващ' преподавател.

Препоръки:

Препоръчва се обменът на учители да се планира за сравнително ранен етап от процеса, но след установяване и формализиране на партньорството. По този начин учителите могат да се съсредоточат върху образователното сътрудничество, а не върху създаването на официалната рамка. Важно е също така да се предвиди достатъчно време за подготовка преди посещението, за да се извлече максимална полза от него. Отделете най-малко един ден за планирането на съвместни дейности. Не забравяйте, че пътувания и посещения дават възможност за медийно покритие.

Стъпка 5: Партньорски споразумения

Започнете рано в сътрудничеството обсъждането и разработването на партньорското споразумение. Споразумението е в основата на

партньорството и гарантира, че намеренията на двете училища са дългосрочно сътрудничество, което е приоритет. То трябва да адресира теми като например образователните цели, график, роли, отговорности, оценка и т.н.

Препоръки:

Уверете се, че партньорското споразумение е разработено съвместно от двете страни, така че да отразява желанията и на двете училища. Да бъде подписано от директорите на двете училища.

Стъпка 6: Въвличане на цялото училище в процеса

Училищно партньорство въз основа на инициативата на единен учител не е устойчиво, така че е важно да се разгледа и обсъди с ръководството на училището как би могло да се разшири партньорството:

- Как да включим повече участници в партньорството?
- Как да включим няколко випуска?
- Как да се включи цялото училище?
- Как може партньорството да играе роля в свободното време на учениците?
- Как може партньорството да играе роля в местната общност?

Препоръки:

За да се гарантира, че партньорството не се основава на един единствен учител, създайте координационна група или екип по проекта в училището, включващ най-малко двама учители и директор. В същото време, учениците могат да бъдат насърчавани да образуват ученически комитети така, че партньорските дейности да не са просто ръководени от учителя, а да се основават на ученически инициативи.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ, ЛИНКОВЕ:

- Ръководство за създаване на училищни партньорства от британската програма DGSP: Изграждане на ефективни партньорства
- Ofsted ръководство за училищни партньорства: Изграждане на ефективни партньорства
- Plan-ed ръководство за връзки между училища: Връзки между училища: Ръководство и образователен ресурс за успешни връзки

Рамка за проекти за съвместна учебна програма

В тази глава обобщаваме опита ни в организирането на училищни дейности и предоставяме насоки за планирането и изпълнението на съвместни учебни планове. Нашите партньорски училища си съдействаха за първи път и продължителността, определена за осъществяване на съвместни проекти е една учебна година. Надяваме се, че тези партньорства ще се превърнат в дългосрочни сътрудничества, с участието на целите училища, в началото, обаче, поставянето на реалистични цели беше също толкова важно, колкото и дългосрочните визии. Както експертите на DGSP (бивша програма, специализирана в училищни партньорства, подкрепена от Британската агенция за развитие) предлагат: "няколко добре изпълнени, пълни, успешни малки проекти са за предпочитане пред един амбициозен, може би непълен, голям проект"¹⁶.

В нашия случай, съвместните проекти се провеждоха от септември 2013 г. до юни 2014 г. В рамките на тази година училищата реализираха два по-малки проекта; всеки с продължителност около 3-4 месеца. Всеки проект обхваща минимум 10 единици / сесии, които включват цялата работа около проекта: преподавателски дейности, дискусии в час на възложените на учениците задачи, диалог с ученици от училището-партньор и т.н. По този начин през цялата година всеки партньор е работил върху две теми последователно. Ползата от това беше, че оценката на първия проект, неговите теми и методи на комуникация и т.н. допринесе в планирането на втория проект. В ретроспекция, учителите изявиха желание за повече време за създаване на контакти между учениците. Следователно, ние стигаме до извода, че удължаването на срока на изпълнение от 10 месеца на 18 месеца би бил желателен..

Както подчертахме в главата за глобално образование, основният аспект на тази образователна парадигма е силният акцент върху насърчаването на действия - с други думи, тя "кани ... учащите да действат динамично за един по-справедлив и равнопоставен свят за всички"¹⁷. Поради тази причина в рамките на нашата визия за училищни партньорства, ние подчертаваме необходимостта да се използва наученото от партньорството, за да мотивират учениците да действат в рамките на своя обсег и локален контекст.

Тези стъпки не следват една след друга в хронологичния ред, те по-скоро се надграждат една върху друга по гъвкав начин, и се появяват повторно. Как

Съответно, нашата рамка за училищни партньорства включва 7 ключови етапи

1. Изготвяне

2. Първи контакт между ученици

3. Учебни дейности

4. Учебни дейности

5. Диалог

6. Действия

7. Осмисляне, разпространение

изглеждаше този процес е реалността?
С какви трудности се сблъскахме? Какви
решения бяха открити

Стъпка 1: Подготовка

След установяването на контакт между учители и след запознаване с историята и дейността между учителите партньори, започна подготвителната работа. В нашия случай, учебни посещения на европейските учители в Африка дадоха възможност те да се опознаят с техните африкански колеги, да изберат своя обща тема, да планират етапите на проекта и участието на учениците. Заедно със своите колеги определиха темата на проекта, избраха основните материали, които да се използват в час, изработиха методологията. Важно е да се направи предварителен план за работа, който да показва планирани дейности и график за обмен и комуникация. Препоръчваме определяне на основните цели и определяне на конкретни срокове.

Както бе подчертано преди, партньорствата не трябва да има естество на добавка; те са много по-полезни, ако темата е интегрирани в редовната учебна схема. Въз основа на нашия опит, ние предлагаме откриване на прилики в настоящите планове за преподаване и изграждане на проекта върху теми, които адресират проблема. Също така е важно да се обсъди дали има желание да се работи върху междудисциплинарно или дисциплинарно обвързани проекти (DGSP, 2012 г.)¹⁸.

Стъпка 2: Първи контакт между ученици

Опознаването, изграждане на доверие е също толкова важно за учениците, колкото и за учителите. Преди започване на работа по темата, на учениците беше предоставена възможност да се представят, поздравят другата група и да научат основите неща за училището партньор. Това стана чрез изпращане на снимки, видеоклипове, пакети с предмети, създаване на презентации или колажи.

За нас, беше важно да се очертаят първоначалните очаквания и представи на учениците. Това картографиране се повтаря в края на проекта, когато въз основа на разликата, се оценява успеха на партньорството.

Стъпка 3: Въвеждащи учебни дейности

След преминаване на етапа на поздравление и опознаване е важно да се създаде образователна база за съвместна работа чрез запознаване на учениците с общата тема и събуждане у тях на желание за навлизане по-дълбоко в изследването му. Използваха се различни видове ресурси за

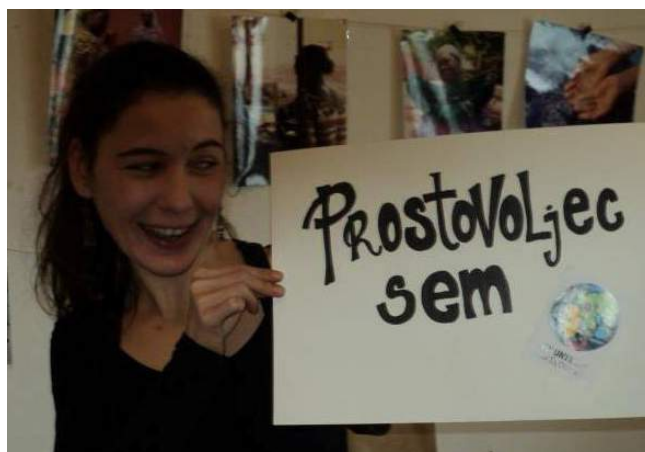
Снимка: Питър Сваре

Снимка: Кристине Ф. Толборг

Снимка: Архив Voluntariat

Снимка: Архив Voluntariat

постигането на това: книги, статии, филми, интернет източници, музика, симулационни игри, тематични дебати, групови дискусии и т.н. В последствие предлагаме конкретни съвети и тематични организирани източници на информация за редица глобални въпроси. Методологията е също толкова важна, колкото и съдържанието: използвайте различен набор от "атрактивни, приобщаващи, творчески и гъвкави дейности."

Стъпка 4: Работа на учениците

Въз основа на първоначалното учение, учениците получиха активни роли да проучат проблема допълнително, да задълбочат и разсъждават върху личната си позиция по темата. Това прие много форми, творческо писане, създаване на есета и статии, използване на произведения на изкуството, количествени изследвания, проучване в интернет, интервюиране на хора, провеждане на експерименти и т.н., посетете нашия сайт, за да се запознаете с отличните примери за ученически труд в Европа и Африка.

Един от основните изводи на нашия проект е, че за да се споделят резултатите ефективно, учителите трябва да определят внимателно конкретните формати на резултатите от дейностите: блог пост, презентация, видео, есе, колаж, произведения на изкуството и т.н. Освен да споделят своите резултати с групата партньор, учениците трябва да предоставят конкретни въпроси, на които училището партньор да отговори. Чрез привличане на конкретна обратна връзка, комуникацията става много по-безпроблемна.

Стъпка 5: Диалог между учениците

Дискусията и обратна връзка по отношение на общите резултати са особено важни части на училищните партньорства, така че комуникацията да е двупосочна. Това отново може да се проведе на различни платформи: чрез електронна поща, блог, YouTube, Facebook, Skype, видео и т.н. Ако персонално общуване между учениците

Снимка: Архив CIE

не е възможно поради технически причини или етични съображения, обратната връзка може да се организира между групи или цели класове. Беше важно да се постигне съгласие относно методите за комуникация, а също и да се реши кой и как ще модерират и контролират дискусията.

Стъпка 6: Действия

След установяване на проблемите на локално и глобално ниво и идентифициране на взаимните им връзки, учениците се мотивират да предприемат действия и да се организират да повлияят на тяхната училищна общност или тяхното непосредствено обкръжение. Предлагаме да се увеличи нивото на младежко участие и инициатива! Дискусиите в час може първо да се съсредоточат върху това, което се отнася до учениците най-пряко. Идентифицирайте заедно какво ги кара да се чувстват ядосани, раздразнени или притеснени. Опитайте се да намерите точки, по които по-малки групи от ученици се обединяват. От тук можете да се анализира каква би била идеалната ситуация, каква промяна е необходима, и как учениците могат да допринесат за постигането на тази промяна (Plan-ed, 2008)¹⁹.

Няма ограничение на креативността. Учениците могат да:

- дадат обещание да променят личните си навици и поведение,
- да се присъединят към съществуваща или да започнат собствена кампания,
- пишат писма до заинтересованите страни и да ги призоват за действия,
- участват в повишаването на осведомеността в своето училище чрез писане на статии в училищния вестник, организиране на изложба, изнасяне на презентации в други класове или организиране на дебат в училище,
- предизвикат промени в училищни практики и инфраструктура,
- доброволстват в организация на местната общност,

Снимка: Архив Voluntariat

- организира флашмоб или улична кампания за повишаване на осведомеността,
- въведат местните медии и т.н.

Също така е полезно да се документират действията със снимки и видеоклипове, които да бъдат споделени с училището партньор.

В рамките на схемата на нашия проект, обаче, ние изключихме благотворителни акции и акции за набиране на средства за училищата партньори, тъй като това можеше да има неочаквани последици и да застраши първоначалната цел на партньорството. Благотворителна акция може да затвърди остарелите възгледи за развитие чрез създаване на впечатлението, че южните държави разчитат на благотворителност от западните страни. Тя може да повлияе и на отношенията между сътрудничащи си учители, тъй като много учители, получатели на средства може да намерят за трудно да си сътрудничат като професионални равни със своите колеги (DGSD, 2012)²⁰.

Стъпка 7: Осмисляне и разпространение

Осмисляне на постиженията и разбиране на наученото са също толкова важни,

колкото и действителната работа. В края на проекта, осигурихме възможност за учениците да отразят поотделно (и в група) наученото по време на проекта. Какви знания са придобили? Какви умения са подобрили? По какъв начин са се подобрили ценностите и нагласите им? Осмислянето и оценката следва да се извърши и на ниво преподаватели: какво е спечелено от проектите? Какъв потенциал виждате за подобрения? Как може да се разшири инициативата за цялото училище?

Важно е също така да споделите вашите резултати с по-обширната (училищна) общност. Това осигурява непрекъснатата подкрепа от ръководството и може да мотивира нови учители и ученици да се присъединят.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ, ЛИНКОВЕ:

Партньорски дейности:

– Методическо ръководство (предназначено за ученици между 12-16 години), изградено на базата на опита от партньорства между училища в Чехия и Ладах и занимаващо се с темите за идентичност, етика, миграция, управление на водите сред много други.

La Ngoпро, пресечна точка – мултикултурна и глобална методология за партньорство между училища

– Практически инструментариум от Plan-ed с дейности, с акцент върху следните теми: 1. Оpozнаване 2. Права, уважение и отговорности

Училищни връзки: Ръководство и образователни източници за успешни връзки

– Проектните предложения, разработени от Британския съвет, най-вече за ученици от начален курс (7-11 годишна възраст), независимо от това, това е голям източник на вдъхновение за това как да се изградим свой собствен проект:

Примерни проекти

Действия в глобалното образование:

– Матрицата на глобални компетенции, разработена от Edstep разглежда процеса на проучване-споделяне-действие от по-различен ъгъл: **Global**

Competence Matrix

– Отличните образователни проекти, базирани на метода за да научаване-проучване-действие, разработени в проекта Глобално действащи училища

www.globalactionschools.org

www.schools2communities.eu

Ученическата гледна точка

В духа на традиционния подход на преподаване в колеж и гимназия, преобладаваща част от часа обикновено преминава в преподаване от страна на учителя и слушане от страна на учениците.

Без да подценяваме ценната работа на учителите и учебните планове, понякога идеите на учениците като отправна точка могат да доведат до плодотворни и иновативни училищни проекти. Ученическото участие и организиран около ученика метод на преподаване дават на учениците възможност за създаване на идеи и визии, които могат да увеличат научаваното и да създадат огромен интерес.

Организираният около ученика метод на преподаване премества фокуса на дейността от учителя върху учащия и може да бъде осъществен по много начини:

- Организираните около ученика методи на преподаване включват активно обучение, в което учениците разрешават проблеми, отговарят на въпроси, формулира свои собствени въпроси, обсъждат и дебатира в час,
- съвместно обучение, в което учениците работят в екипи по проблеми и проекти, определяйки и намирайки свой път към знанието,
- индуктивно преподаване и обучение, в които на учениците се запознават първо с

предизвикателства, с които трябва да се справят и по този начин научават учебния материал.

Учениците като ресурс

Създаване на училищни партньорства с чуждестранни училища от далечни континенти е нова територия за всички участници. Затова работата с глобални въпроси чрез училищното сътрудничество и организиран около ученика метод на преподаване се е доказала като по-добра от традиционния, организиран около учителя подход.

Учениците често познават по-добре ефективните канали на комуникация, успехът на училищните партньорства зависи от добрата комуникация.

Като част от проекта Връзката Север Юг, 48 ученици и 16 учители от четири различни европейски страни взеха участие в летния лагер "Eurolinks" в Словения през август 2014 г. Този лагер създаде приобщаваща среда, в която учениците имаха възможност да се срещнат и генерират идеи за това как да се работи с глобалното измерение.

Идеите от лагера бяха толкова добри, че решихме да споделим някои от тях с вас:

I. Програма за работа по темата за равенство между половете

Равенството между половете е една от Целите на хилядолетието за развитие, за която понякога е много трудно да се говори в рамките на международни програми за училищно партньорство, защото темата е много деликатна в някои общества. Въпреки това учениците, участващи в проекта Връзката Север Юг проявиха голям интерес към темата. По време на един-единствен следобед група от 8 ученика измисли и разработи пълна програма, фокусирана върху тази тема, с цел да я интегрира в учебните програми:

1. Проучване и провеждане на анкети за мненията в училището.
2. Намиране на примери за неравенства от собственото локално общество/училище.
3. Написване на есета на тема полови стереотипи.
4. Посещения и семинари с жени пожарникари и мъже детегледачки и т.н.
5. Упражнение: Разделете класа на групи с представители от различни религии, за да обсъждат различни свързани теми, от религиозна гледна точка.
6. Проведете интервю с вашето училище партньор в Африка или в съседно училище на тема полови различия, като например облекло (ученическа униформа), спорт, семейни модели, храна.
7. Упражнение: Разделете класа на момчета и момичета и наблюдавайте как преминава преподаването. Оценете разликите, ако има такива.
8. Анализирайте и дискутирайте ролята на медиите с акцент върху превръщането на субекти в обекти. Изработете плакати и ученически презентации.
9. Организирайте училищни дебати по теми като "култура на изнасилването" и "насилствени бракове."
10. ПРЕДПРИЕТЕ ДЕЙСТВИЯ: Кампания за популяризиране на темата, подготвена от класа с различни дейности като конференции, онлайн блог, флаери, статии за училищния вестник, You Tube видео т.н.

II. Подготовка и споделяне на материали

Използването на интернет и социалните медии предлага несравнима възможност за подобряване и разнообразяване на комуникацията през големи разстояния. Поради това то е централно за международни проекти за сътрудничество между училища. Въпреки това, съществуват неравенства между различните страни, от гледна точка на достъп до компютри, достъп до интернет, познания за използването на социалните медии. Въпреки някои трудности, дължащи се на неравенството по отношение на достъпа до компютри и достъп до интернет между европейски и африкански страни, онлайн комуникация е основният (а понякога и единственият) начин за учениците да се свържат помежду си в рамките на проекта Връзката Север Юг. На базата на своя опит, учениците излязоха с няколко идеи за това как да използват този начин на комуникация по-ефективно

Увеличаване на осведомеността относно глобални въпроси

Докато учениците се запознаваха с Целите на хилядолетието за развитие и подготвяха проекти в своите общности, за да участват на местно ниво в решаването на глобални проблеми, те установиха, че посланието може да се разпространи по-ефективно чрез социалните медии. По този начин те могат да достигнат до по-широка аудитория и да използват по-атрактивни форми на представяне на своето послание, като направят видео материали, публикувани в YouTube, споделяне на музика, снимки и др. Учениците също предложиха тези инструменти да се използват като средство за взаимно обучение между учениците и да служи като леснодостъпно средство за комуникация между тях. Някои социални медии са подходящи за споделяне на книги и доклади и чрез тяхното използване учениците могат да имат достъп до документите, докладите и други текстове, произведени от техните съученици, които по друг начин в повечето случаи остават прочетени само от техния учител.

Да научим за ежедневието и културата на другите

Едно от най-големите предимства на международното сътрудничество между училища е шансът ученици от различни части на света да се запознаят един с друг. Учениците показват особен интерес към начина на живот на своите връстници, ежедневието им навици, начина, по който е организиран учебния им ден, техните хобита, музикални предпочитания и т.н.

В това отношение социалните медии са несравним инструмент и въпреки че много от учениците установиха връзки във Facebook, тази тенденция не е универсална и понякога е ограничена, което доведе учениците да я посочат като един от аспектите, на които трябва да бъде обърнато по-голямо внимание в подобни проекти. Разбира се, предоставянето на достъп до компютри и интернет (когато е необходимо) на партньорите е първата стъпка, но тя трябва да бъде последвана от насърчаване на учениците да се възползват да общуват и да споделят.

Предприемането на действия

Разбирайки, че глобалната промяна често идва от локални дейности, учениците изразиха готовността си да придвижат своето участие в глобални въпроси една крачка напред – в своите общности. За пореден път те идентифицираха социалните медии като най-доброто средство за разпространение на информация и за достигне до максимален брой хора. Учениците видяха в тях средство за информиране на обществото за това как то би могло да допринесе в борбата с проблеми като отпадъци, расизъм, неравенство между половете или обезлесяване, за запознаване с проблемите на чуждата култура, открита от учениците по време на проекта.

III. Управление на отпадъците

Въпросите, свързани с екологията и опазването на околната среда се оказаха сред най-интересните теми за учениците. Намирането на локални решения на глобалните проблеми ги доведе до намирането на иновативни начини да се постигне промяна в начина им на живот. По-долу са някои от идеите им:

Опаковане на храна и вода

Провокирани от любопитния факт, че питейната вода се продава в пластмасови торбички в Сиера Леоне, ученици от Унгария и Сиера Леоне потърсиха начини да ги използват повторно. Унгарските ученици идентифицираха опаковката на чипс като еквивалент на пликчето за вода в страната си и се присъединиха към инициатива, насочена към събирането и рециклирането им. Връстниците им от Сиера Леоне събираха водни торбички и ги използваха, за да засадят растения в непосредствена близост до своето училище.

Модно ревю

Друг провокативен и иновативен начин да се повиши осведомеността за проблема със замърсяването и свръхпотреблението е организацията на модно ревю с дрехи, изработени изцяло от боклук. Шоуто, организирано от унгарските ученици бе заснето на видео, което след това беше споделено в социалните медии, като по този начин се допринесе за популяризиране на проблема.

Снимка: Гимназия Арáсзai

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ:

Национален център за обучение чрез изследване на случаи в науката – колекция от информация за преподаване на наука чрез изследване на случаи
Университет Принстън – преглед организирани около ученика методи на преподаване от Университет Принстън

Нова форма на обучение: Критичен читател – антология, редактирана от Ан Будингтън и Джос Бойс за това как да се създадат нови пространства за преподаване и учене. Публикувана от Sense Publishers 2011

Проекти

В КЛАСНАТА СТАЯ

След общите насоки за това как да се планират и реализират проекти в училищата, ние предлагаме някои дейности и се позоваваме на най-различни средства за информация относно въпросите на Целите на хилядолетието за развитие в класната стая - тези идеи могат да бъдат използвани като вдъхновение и да се адаптират в съответствие с възрастта на учениците и местния контекст.

Тема: Праг на бедност**Дейности**

Нека учениците проучат темата за бедността в национален и световен мащаб. Как се определя бедността (в относителен и абсолютен смисъл)? Разумно ли е да се говори за бедност в богатите страни? Разгледайте конвенционални индекси на благосъстояние: БВП, коефициент на Джини, Индексът на човешкото развитие (ИЧР). Поставете акцент върху факта, че бедността е сложно явление. То съдържа в себе си не само липсата на финансови средства, но и липсата на достъп до здравни грижи, невъзможността да се посещава училище, липсата на свобода на изразяване и т.н. Поощрете учениците да идентифицират връзки, да бъдат критични и да измислят своя собствена скала. Задълбочете и обсъдете основните причини за бедността. Защо се поддържа бедността на локално и глобално ниво? Как бедността може да бъде изкоренена в локален контекст? Може да направите препратка към Нелсън Мандела, който казва, че "преодоляване на бедността не е жест на благотворителност, това е акт на справедливост."

* Забележка за учителите: Тази дейност може да се възпроизведе стереотипи, които учениците имат за глобалния юг. Учителите трябва да бъдат информирани и внимателни, когато се обсъждат проблемите на бедността и развитието. Изброените индекси предлагат няколко гледни точки за това как да се измери развитие, които не са свързани единствено с икономически фактори. Субективното благополучие / щастието на хората могат да бъдат доста различни и тези индекси също пропускат ценности като духовност, връзка с природата и т.н. Има риск, учениците да почувстват съжаление за "бедните" народи и да се поставят на по-висока позиция, като финансово облагодетелствани и следователно като „спасители“ на по-необлагодетелстваните. Смятаме, че е важно да се избегне този вид поведение, тъй като ние насърчаване равенството и обмен на равни начала

Източници

Dataviz – онлайн инструмент: Ти, бедността и света

Факти и образователни дейности на тема намаляване на бедността, с изледвани случаи от целия свят

Статистики за индекса Джини от Световната банка

Индекс Щастлива планета: калкулиране на благополучието на базата на продължителността на живота, усет за благополучие и екологичен отпечатък

Garminder: визуализирани статистики – онлайн инструмент

Taking IT Global - Бедност: публикации, организации, статистики

През други очи: локални перспективи за бедност и развитие

Статистика на индексите за човешко развитие на ООН карти, графики

Късометражен филм WhyPoverty / Защо бедност: Можете ли да изхраните семейството си от една торба?

WhyPoverty campaign: филми и източници на информация

Тема: Глад**Дейности**

Нека учениците разучат хранителните навици на своите семейства (с каква

Снимка: Едина Тарджан

Снимка: Архив Voluntariat

храна се хранят, от къде се снабдяват с нея, какво е съотношението на пресни и преработени храни и т.н.). Те биха могли да водят хранителни дневници в продължение на една седмица и да ги сравнят с училището партньор. Можете да използвате фото серията от Питър Менцел за глобално сравнение. Сравнете резултатите с партньорското училище. След това, може да се обсъди ролята на сегашната система на селскостопанското производство и глад и да се обсъдят възможни стъпки за действие, които учениците да споделят с училището си партньор. Може да се организират дебати в двата класа на тема дали производството на ГМО може да бъде решение на глада в света и да сравнят резултатите от дебата. Друга "гореща" тема е завземането на земя, което е придобиване на големи парчета земя в "развиващите" се страни от местни и международни компании, правителства и частни лица. Обсъдете с учениците, какво въздействие има това върху глада и бедността по тяхно мнение?

Източници

Завземането на земя в Южна Африка: многото лица на инвеститорския наплив
Ресурсния център на Oxfam's съдържа няколко инструмента, идеи за работилници за хранителната система
Via Campesina: международна организация, насърчаваща хранителния суверенитет като алтернатива на сегашния режим на селскостопанско производство
Какво яде света, серия от Питър Менцел

Снимка: Зофи Фила

ЦХР 2: ВСЕОБЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Тема: Защо е важно образованието?

Действие

Започнете с дискусия за това, защо образованието е важно - например защо е важно за учениците да ходят на училище, защо е от полза за страната да има образовани граждани. Моля, имайте предвид, че за учениците това често е даден факт и следователно темата може да е изненадваща за тях. Можете да направите карта с идеите на учениците, да ги помолите да направят колажи или дори да създадат видеоклипове, като обществени съобщения за значението на образованието.

Проведете и друга сесия за обмен на идеи за това, което би могло да пречи на децата във вашата страна да ходят на училище. Създайте заедно с учениците групово изследване за причините да не се посещава училище, или за напускане на училище. Помислете за разликите по пол или социални групи и етническите малцинства, които имат проблеми да завършат образованието си. Нека училищата партньори обменят резултатите от това изследване.

Източници

TED лекцията на Ханс Розлинг за това как образованието е свързано с останалите ЦХР (особено 3 и 4). Чудесно видео за начало на дискусия.

Снимка: Джонатан МакИнтош

Тема: Правата на децата

Дейности

Помолете учениците и в двете училища да помислят за типичното детство в тяхната страна. Примерни опорни точки биха могли да бъдат: раждане, детска градина, училище, семейството, дом, занимания в свободното време, работа / задължения. Обменете описанията с партньорското училище и обсъдете приликите и разликите. Въз основа на описанията, обсъдете правата на децата, определени в Конвенцията на ООН за правата на детето и целта на ЦХР за всеобщо образование. Спазват ли се правата? Какво може да се направи, за да се прилагат? Използвайте картата на ЦХР или GapMinder за сравнение на всеобщото образование в различните страни / региони.

Източници

Линк към: Конвенцията за правата на децата на ООН

Taking ITGlobal: Образование

Taking IT Global: Правата на децата и младежите

Игра на ЮНЕСКО, Внимание, пропаст: Образование и пол

Онлайн инструмент: Карта на ЦХР – Сравнете държавите

Онлайн инструмент: GapMinder – визуализирани статистики по различни теми

Инструмент на УНИЦЕФ: теми – образование

Тема: Достъп до образование

Дейности

Поставете две купчини хартия и моливи в предната част на класната стая: една купчина с материали, еквивалентна на 1/8 от вашия клас и една купчина, еквивалентна на 7/8 от вашия клас. Разделете класа на две групи: една малка група (1/8 от вашия клас) и една голяма група (7/8 от вашия клас). Кажете на по-голямата група да седне в част от стаята, която е 1/8-ми на класната стая (да седят на пода, ако е необходимо). По-малката група заседава в останалата част на класната стая. Кажете на класа, че ще се проведе тест за правопис. Ще им бъдат продиктувани шест думи, всеки трябва да напише своя индивидуален отговор на предоставената им хартия. Разпределете голямата купчина хартия и моливи за по-малката група и малка купчина хартия и моливи за по-голямата група. В този момент по-голямата група ще осъзнае неравнопоставеното си положение. Диктувайте думите (например образование, ресурси, акции, групови, проблемни и т.н.) с ускорено темпо, но със скорост, при която учениците в малката

Снимка: ДС. Рамя

група да се справят добре. Реагирайте на възражения от страна на голяма група, казвайки им да се справят с това, което имат. Не разрешавайте на учениците да напускат местата си. Съберете листовците и обявете кой е издържал теста. Разкрийте, че това е симулация, а не действителен тест. Попитайте учениците как са се почувствали. Какви думи описват създадената ситуация? Как е засегнат учебния процес, когато децата нямат достъп до училища, учители и достатъчно ученически пособия? Какви могат да бъдат дългосрочните последици от това за децата и общности?

Тема: Всяко дете може да ходи на училище!

Дейности

Обсъдете с учениците член 23 от Конвенцията за правата на децата. – Знаят ли учениците деца с увреждания, които ходят на училище, дори с този проблем? Как се справят тези деца? Нуждаят ли се тези деца от допълнителна подкрепа и получават ли я? Проявяваме ли уважение към тези ученици в училище? Учениците могат да изследват допълнително как е организирана подкрепата за децата с увреждания в тяхното училище / град / държава. Можете да се свържете училище / организация за деца с увреждания и да организирате посещение и извършване на някаква обща дейност. Освен това можете да организирате спортен ден под наслов Увреждане не означава неспособност!, където можете да поканите спортисти, живеещи с увреждания да научат учениците на различни спортни дейности.

Източници

Sioned инструмент за обучения на ученици
Инструмент на ЮНЕСКО : теми - деца в неравностойно положение

Intouchables – филм, описващ живота на мъж в неравностойно положение и младият му гледач

ЦХР 3: РАВЕНСТВО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ

Забележка за учители:

Терминът полови роли се отнася до набор от социални и културни норми, разглеждани като подходящи за всеки мъж / момче или жена / момиче в дадена социална група или система²⁰. Ролите на половете се различават значително в зависимост от културно-историческия контекст. Основното предварително условие за работа по въпросите на пола е, че всичко, което правим, начинът, по който възприемаме света, начина, по който се държим, начина, по който мислим за себе си, е повлияно от нашия пол с допълнителното въздействие на нашата раса, етническа принадлежност, класа, религия, възраст и т.н. Образователни проекти могат да разгледат начините, по които тези фактори са свързани помежду си и да зададат същия набор от въпроси. Какви разлики и прилики съществуват между ролите на половете? До каква степен тези различия са свързани с пола, и каква роля играят други фактори (клас, раса / етнос, религия и т.н.)? В полза на кого и в ущърб на кого са тези разлики? Могат ли учениците да си представят своите общности по друг начин?

При засягането на такива теми, възникват въпроси за липсата на равни права и дискриминацията на жените, но е важно да се разглеждат в по-широк контекст и да се разбере ролята на икономическите, политическите фактори заедно с културните измерения. Освен това е важно да се остави възможност да се представят отношенията между половете по различен начин в зависимост от местните условия: равенство не означава непременно еднаквост. В противен случай, съществува риск, проектът да подсили стереотипи, които се равняват Запад с модерност, а останалата част от света с изостаналост.

Тема: Равенство между половете

Дейности

Учениците могат да проведат изследване на мнението в училището относно равенството между половете, да проведат интервюта за половите различия, свързани с различни теми (например облекла, спортни дейности, участие в семейния живот), да намерят примери за неравнопоставеността от собствената си местна общност / училище, и да пишат есета на тема половите стереотипи. Можете също така разгледате типично женски и мъжки професии: как те са възнаградени в икономически и символичен смисъл, и как това се е променило през последните десетилетия. Заедно

с това изследване, учениците могат да интервюират един човек в своята общност, който има атипична професия (например жена пожарникар, мъж преподавател в детската градина и т.н.) и да споделят това със своите връстници. Резултатите могат да бъдат сравнени с партньорското училище

Източници

Проект за равенство между половете, разработен от ученици по време на летния лагер на проекта Връзката Север Юг

Глобални животи- постоянно разширяваща се колекция от филми, които достоверно проследяват 24 непрекъснати часа от живота на индивиди от целия свят

Дневни програми- примерно сравнение на дневните графици на афганистански и британски училища

Тема: Образование и пол

Дейности

Връзката между половете и образователни постижения, образователни стремежи, избора на професия могат да бъдат изследвани чрез различни дейности. За начало можете да разделите вашите ученици в малки групи, като половината от тях имат за задача да измислят история за живота на новородено бебе от женски пол (например "Джейн"), а другата половина да измисли история за живота на едно мъжко новородено бебе (например "Джон"). Обсъдете разликите между тяхния живот и причините за тях. Във фазата на изследователската дейност, учениците могат да интервюират своите съученици и да направят количествен и качествен анализ, свързан с тези теми. Има ли учебни предмети, които момичета или момчета предпочитат? Има ли учебни предмети, в които момичета или момчета са по-добри? Какво ще кажете за избора на професия? Има ли разлика между половете? Ако е така, какви биха били причините?

Източници

Насоки за работилници на тема равенство между половете от Джо Сандърс, съдържащи дейността за въображаемия живот на Джейн и Джон (стр. 6)

Лекция TEDtalk: Щабана Басидж Расикх за силата на образованието в контекста на Афганистан

Игра на ЮНЕСКО, Внимание, пропаст: Образование и пол

Тема: Представяне в медията

Дейности

Разгледайте реклами в печатни и други

медии. Как са представени момичета / жени и момчета / мъже, в медиите? Какви са основните послания? Какво е представено, подчертано или изпуснато (раса, етническа принадлежност, класа, структура на тялото и т.н.)? Можете да сравните реклами от преди 20-30 години с използваните актуални изображения. Кажете на учениците да създадат своя собствена реклама, която нарушава традиционните съобщения и я споделете с училището партньорското.

Източници

Виж ме –медията, светът и аз: страхотен сайт с учебни планове, включващ гореописаните дейности и предложения за това, как да се интегрират различни медии и информационни и комуникационни технологии в тези теми

Тема: Лидерство

Дейности

Какво определя един лидер? Съберете характеристики и настоящи примери за хора, които учениците смятат за лидери.

Определете заедно позициите, на които хората могат да упражняват лидерство: като глава на семейството, директор на училище, главен изпълнителен директор на компанията, медийна знаменитост, политик и т.н. Как жените или мъжете получават тези позиции? Какви са предимствата и недостатъците на това? Нека учениците излязат с решения за това как да се насърчи равенството между половете в собствената им страна. Разменете предложения с партньорското училище.

Източници

Игра на ЮНЕСКО, Внимание, пропаст: Образование и пол

Статистики на Обединените нации: Мъже и жени

Видео на Teach UNICEF: Равенство между половете

Taking IT Global: Човешки права

Онлайн инструмент: GapMinder – визуализирани статистики по различни теми

Лекция TED: Кавира Рамдас относно предполагаемата опозиция между традиция и феминизъм

ЦХР 4-6: ДЕТСКА СМЪРТНОСТ/ ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА МАЙКИТЕ / HIV / СПИН

Тема: Здраве

Дейности

ЦХР 4, 5 и 6 засягат здравни въпроси. Един от начините за подход към темата е като ученици в двете училища разсъждават върху най-големите предизвикателства за здравето в световен мащаб. Кои са най-важните от тях? Сравнете здравните предизвикателства в богатите и бедните страни. Как могат те да бъдат решени? Учениците могат да гледат и обсъждат лекцията TED на Ханс Рослинг, "Добрата новина на десетилетието". Кои фактори споменава той като най-важни за намаляване на детската смъртност?

Тема: Какво влияе на здравето ни?

Дейности

Нека учениците от двете страни обсъдят в групи и съберат информация за това, което се отразява на здравето ни. Това може да стане, като се разгледат различните нива и се презентира: ниво домакинство/индивид, ниво общност, национално ниво, международно ниво. Нека всеки клас направи това и след това сравнете резултатите между партньорските училища.

Насърчете учениците да направят проучвания в собствената си страна за здравеопазването, особено алтернативно предоставяне на здравни грижи. Те могат да изработят плакат за алтернативно медицина или билки, използвани за здравни проблеми и в двете страни.

Източници:

Онлайн инструменти: GapMinder - визуализирани статистики по различни теми
Лекция TED: Ханс Розлинг - Добрата новина на десетилетието

Лекция TED: Ханс Розлинг Най-добрите статистики, които сте виждали

Вдъхновение: Taking IT global - Здраве

Мислено картирана на трите ЦХР – дейности за обсъждане на връзката между ЦХР – можете да се съсредоточите върху избрани такива, свързани с здравните въпроси

Сайт на УНИЦЕФ със статистическа информация по държави – можете да използвате тази база данни за изследване на различни индикатори и за връзките между тях (например детска смъртност, грамотност сред възрастните, смъртност на родилки и т.н..)

ЦХР 7: УСТОЙЧИВОСТ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Тема: Промяна на климата

Дейности

Проведете експерименти, базирани на различни аспекти от промяната на климата, които ще дадат на учениците познания по темата. Изчисленията и експерименти могат да бъдат подкрепени с данни от NationMaster. Нека учениците обсъдят и предложат различни промени в начин си на живот, които могат да допринесат за намаляване на емисиите на CO2 в собствената им страна. Нека класират на възможностите: кои от тях учениците биха имали най-малко желание да предприемат? Обменете и обсъдете резултатите и предложенията с училището

партньор. Използвайте Google Spreadsheet в сътрудничеството.

Връзката между икономическия растеж и околната среда също може да бъде обсъдена и проблематизирана. Използвайте теориите на международната политика, за да обсъдите позицията на различни държави. Кажете на учениците да проведат малки анкети с хора на улицата или в училище с факти и проблеми от дебата за климата, например разликата в емисиите на CO2 между страните-партньори.

Източници

Онлайн инструмент: калкулатор на въглеродния отпечатък на нациите
 Онлайн инструмент NationMaster: Сравнете две държави
 Taking IT global – вдъхновение по въпросите на климата
 Филм на Ян Артщс-Бертран: "Дом"
 Ръководство по изменение на климата от BBC
 Google Drive: Google Spreadsheet

Тема: Отпадъци и ресурси**Дейности**

Обсъдете отпадъците в глобална перспектива. Кои проблеми са свързани с глобалното производство на отпадъци? Разгледайте въпроса как отпадъците се третират в различните страни: какви отпадъци се произвеждат? Къде се транспортират отпадъците? Какъв вид отпадъци се рециклират?
 Можете да обогатите дейността чрез организиране на посещения на, например, център за третиране на отпадъци или на защитена природна територия. Обсъдете предложения за това как да се намали и как да се справим с производството на отпадъци в собствена общност / държава и в глобален мащаб. Учениците могат да представят предизвикателствата и възможните решения чрез онлайн интерактивни плакати, направени с Glogster или презентация Prezi, които могат да бъдат споделени с партньорското училище. За закриване на проекта, ние предлагаме различни идеи за действие: написване на пиеса на тема намаляване на отпадъците, създаване на произведения на изкуството или модни дрехи от отпадъци и рециклирани материали, създаване на програма за рециклиране на отпадъци в училището, направа на училищна градина или участие в акция за обществено почистване.

Източници

Вдъхновение: Кампанията WhyPoverty
 WhyPoverty, късометражен филм за разхищаването на храна: Защо не можем да нахраним света?
 Кратки анимации за различните продуктови цикли: Историята на неща
 На боклука – документален филм, изследващ глобалния проблем с отпадъците
 Онлайн инструмент за създаване на плакати: Glogster
 Онлайн инструмент за създаване на презентации: Prezi

Тема: Консумация на вода**Дейности**

Нека учениците съставят списък на нещата, за които използват чиста вода всеки ден. Те могат да бъдат помолени да направят едноседмично документирано изследване на собственото си потребление на вода. Документация може да се направи и сподели чрез Google Form или Spreadsheet. Обсъдете с учениците някои факти: например за ежедневни дейности се нуждаем от 5 л до 30 л чиста вода. В някои страни човек използва повече от 500 л всеки ден. Помолете ги да си представят, че не разполагат с повече от 25 л вода на ден, за какво ще ги използват? Обсъдете проблемите с водата в глобален мащаб, като недостиг на вода, замърсяване, лоши условия на живот. Какви са възможните решения? Учениците могат да ги представят чрез онлайн интерактивни табла с Glogster или презентация Prezi, които могат да бъдат споделени с партньорското училище.

Източници

Факти за потреблението на Институт Вода за Африка
 Анимационен филм на Oxfam за промените в климата "Приемете фактите"
 Google Drive: Google Spreadsheet и Google Form
 Онлайн инструмент за създаване на плакати: Glogster
 Онлайн инструмент за създаване на презентации: Prezi

ЦХР 8: ПАРТНЬОРСТВО ЗА РАЗВИТИЕ

Тема: Помощи за развитие**Дейности**

Нека учениците прочетат информация и обсъдят помощите за развитие въз основа на документалния филм Да откраднеш Африка. Разиграйте сцена по роли, където учениците представят положителните и отрицателните представи за помощ за развитие и проведете дебат: Какви са плюсовете и минусите? Какво може да бъде алтернатива на помощта за развитие? Как може партньорствата и сътрудничеството между страните да допринесат за развитие? Каква е ролята на местните и международни неправителствени организации? Учениците могат да организират интервюта с професионалисти, работещи в областта на развитието. Те могат да напишат кратки есета, обобщаващи дискусията по плюсове и минуси и да ги споделят в блог или Google Docs. Обменете изводите от дискусията с партньорското училище.

Източници

WhyPoverty, документален филм: Да откраднеш Африка

WhyPoverty, късометражен филм: Да откриеш Джозефин – кой печели от благотворителност?

Източници на информация от Oxfam: Изследване на международната помощ
Измислена кампания: Африка за Норвегия

Сайт за вдъхновение от глобалните проблем: Чуждестранна помощ за подпомагане на развитието

Google Drive: Google Doc

Блог от Blogger

Тема: Справедлива търговия**Дейности**

Като уводна дейност, помолете група от 7 ученика да застанат в кръг. Всеки човек получава една от следните роли: фермер/производител на какао в Гана, любител на шоколад, директор на шоколадова компания в Европа, износител на какао от Гана към Европа, човек, който се занимава с изпичането на какао, собственик на магазин в Европа, производител на мляко в Европа. Дайте на един от учениците края на едно кълбо връв и го помолете да подаде кълбото на някого, с когото той / тя е "свързана" (например шоколадовата компанията може да бъде свързана с какао износителя). Този човек след това подава кълбото на някой друг, докато продължава да държите връвта. Така се образува мрежа

в кръга. Попитайте учениците какво показва мрежата? Кажете на групата, че е имало суша, засягаща какао производителя. Кажете на какао производителя да мръдне връвта. Цялата мрежа трябва да се раздвижи, което показва, че всеки е засегнат. Попитайте другите ученици как си мислят те, че са били засегнати.

Задълбочете се и да обсъдете ценовите индекси и заплатите в различни страни по света. Дискусията може да се позове на "Справедлив живот" от УНИЦЕФ, където е описано по колко часа трябва да работи човек в различни градове, за да си купи сандвич. Какви може да са причините за тези разлики? Учениците биха могли също така да вземат снимки на плодове и зеленчуци, произведени в собствената им страна (продавани на местните пазари или супермаркети) и да разберат колко получават земеделците за производството на избраните зеленчуци / плодове. Какъв тип стоки може фермерът да закупи с тази сума пари? Сравнете с партньорското училище. Учениците могат да споделят снимки в Picasa или да ги представят на онлайн плакат или блог.

Източници

Източници на информация от УНИЦЕФ: Справедлив живот (виж страница 30 за сравнение на цените на хранителните продукти между държавите)

The Economist: Индекс Биг Мак

Източници на информация от Cafod относно справедливата търговия

Визии за търговия: Статистическа карта на шоколада

Платформа за споделяне на снимки: Picasa

Онлайн инструмент за създаване на инструменти: Glogster

Тема: Досег с медии**Дейности**

Картографирайте дневното потребление на медии на учениците за една седмица в двете страни. Включете както традиционни медии като радио и телевизия, така и новите технологии, като например мобилни телефони и компютри. Коя медия се използва най-много и по колко време на ден? За какво се използват? Използвайте Google Form или Spreadsheet в сътрудничеството и обсъдете сходствата и различията между двете страни. Въз основа на филма "Blood in the Mobile" учениците могат да проучат къде се произведени мобилните им телефони и от къде идват медийните части. Те могат да обсъдят глобалните проблеми, свързани с производството и какви биха могли да бъдат локалните и глобалните противодействия.

Източници

Късометражен филм за мобилните телефони: The Call of Nepal (2011)/ Обаждането на Непал(2011)

Филма на Франк Пиясецки Поулсен: Кръв в мобилния апарат (2010). Страница във Facebook на филма

Taking IT global: Медия

Google Drive: Google Spreadsheet и Google Form

ОБЩИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ХИЛЯДОЛЕТИЕТО ЗА РАЗВИТИЕ

- Ръководство за преподавателите One World Youth Project на тема ЦХР: **Ръководство за преподавателите към Целите на хилядолетието за развитие.**
- Онлайн инструмент: **Карта на ГХР: Сравнение на нациите по целите**
- Онлайн инструмент: **GapMinder – визуализирани статистики по различни теми**
- Онлайн инструмент: **Worldmapper – статистики, визуализирани с нетрадиционни карти на света**
- Образователен ресурс на OXFAM използва плакати и дейности за запознаване на децата с Целите на хилядолетието за развитие: **Променете света в осем стъпки**
- Тази дейност, разработена от OXFAM запознава учениците с вижданията на редица експерти и организации за развитие, заинтересовани от рамката за развитие след 2015 рамката: **Да бъдем критични**
- Уроци, учебните планове, клипове мултимедия и истории, събрани от УНИЦЕФ, имат за цел да повишат осведомеността на учениците по проблемите на децата по света **ЦХР**

1. Хънтингтън, Самюел П. (1996), Сблъсъкът на цивилизациите и преобразуването на световния ред, Ню Йорк, Simon & Schuster
2. Уолф, Ерик Робърт (1982), Европа и хората без история, Лондон, University of California Press
3. МакГрю, Антъни (2000), Устойчива глобализация? Глобалните политики на развитие и изключване в новия световен ред. В Т. Алън и А. Томас (ред.), Бедност и развитие в 21 век, Оксфорд, Oxford University Press
in the 21st century, Oxford, Oxford University Press
4. Морин, Едгар (1999), Седем комплекси урока по образование за бъдещето, ЮНЕСКО
5. Декларация за глобалното образование Маастрихт (2002) в <http://doku.cac.at/globaleducationguidelines.pdf>
6. Хикс, Дейвид, Холдън Кати (2007), Преподаване на глобалното измерение, Routledge London
7. Това е условно разделение; глобалното образование може да се разглежда и като обединяващо съществуващите подходи: образование за мир, образование за развитие, интеркултурно образование, екологичното образование и т.н. То добавя глобално измерение към тях и показва взаимовръзките между тези области..
8. Утвърждаването на културен релативизъм, разбира се, не се равнява с разбирането, че възгледи, които потискат групи, трябва да се приемат.
9. Методологията на Ванеса Андреоти е обяснена на нейната интернет страница: www.osdemethodology.org.uk
10. Код на Dochas за използване на снимков материал и съобщения: <http://www.dochas.ie/code/>
11. Oxfam: Африка е способна да произведе храната си, последна поправка април 11, 2013, можете да намерите онлайн: <http://www.euractiv.com/development-policy/researchers-bolster-investment-f-news-517025>
12. ООН: Доклада за Целите на хилядолетието за развитие 2012, последна поправка април 11, 2013, можете да намерите онлайн: <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2012/English2012.pdf>
- 13 British Council, Програма Училища онлайн: <http://schoolsonline.britishcouncil.org/home>
- 14 http://www.oxfam.org.uk/~media/Files/Education/Teacher%20Support/Free%20Guides/oxfam_gc_guide_building_successful_school_partnerships.ashx
15. Oxfam, Успешни училищни партньорства, последна поправка 11 април, 2013, можете да намерите онлайн - http://www.oxfam.org.uk/~media/Files/Education/Teacher%20Support/Free%20Guides/oxfam_gc_guide_building_successful_school_partnerships.ashx
- 16 Насоки за глобално образование: Наръчник за преподаватели за разбиране и прилагане на глобално образование (2012), Център Север Юг - СОЕ, стр 18.
- 17 Инструментариум: Изграждане на устойчиви училищни програми, (2012), DGSP
- 18 Plan-ed 2008 Връзки между училища: Ръководство и образователен ресурс за успешни връзки <http://www.plan-uk.org/resources/documents/42633/>
- 19 Инструментариум: Изграждане на устойчиви училищни партньорства (2012), DGSP
- 20 В допълнение, някои култури определят и трети пол или някои хора се самоопределят като транссексуални или queer т.е. извън конвенционалния полов континуум.

Приложение I

Формуляр Информация за училището

Име :		
Адрес на училището :		Град :
Пощенски код :	Телефонен номер на училището :	
Възраст на учениците :	Брой на учениците :	Брой на учителите :
Опишете вида на дневния график, който вашето училище следва :		
През какви периоди от време през календарната година учениците са във ваканция :		
Защо се интересувате от установяване на партньорство във вашето училище? Какво се надявате вашите ученици да научат от партньорството?		
Опишете ученическото тяло (техния про изход, интереси, стремежи):		
Опишете общността, в която се намира училището ви :		

<p>Ако вече имате идеи за партньорски дейности или знаете кой клас (кои класове) ще участват, моля опишете .</p>	
<p>Какво прави училището ви уникално ? Какво бихте искали партньорското ви училище да знае за вас ?</p>	
<p>Моля опишете технологичен капацитет на вашето училище и достъпа на учениците до компютри в класните стаи. Моля, включете скоростта на интернет трафика.</p>	
<p>Име на координатор на партньорството (и преподаван предмет):</p>	
<p>Директор :</p>	
<p>служебен E-mail:</p>	<p>служебен E-mail:</p>
<p>Служебен телефонен номер :</p>	<p>Служебен телефонен номер :</p>

Приложение II

Информация Учител / Учител

Име на училище :		
Име на учител :		
имейл :	Телефонен номер (вкл. код на държавата):	Skype:
Випуск (вкл. приблизителна възраст на учениците):		
Предмет :		
Предложения за дейности на общи теми/ учебни програми :		
График (кога е най-добре да се инкорпорират съвместните дейности в учебната програма):		
Друга важна информация (разширен график. Очаквания, т.н.):		
Лична информация и интереси :		
Приложете снимка, линк, видео представяне или линк към представяне в блог :		

СВЕТЪТ В КЛАСНАТА СТАЯ

Ръководство за учители в проекти за партньорство между училища

в рамките на проекта

“Връзката север-юг: Партньорство за по-справедлив свят
между европейски и африкански училища”

2014

